

Activitats relacionades amb l'exposició

“Implosió (cel·lular) vista per Agustín Fernández Mallo”. 12 de febrer a les 19 h. Entrada gratuïta. Imprescindible reservar a artistica01@esbaluard.org.

Amb motiu del Dia del Llibre, el 23 d'abril es realitzarà una lectura ininterrompida d'una publicació assignada per Agustín Fernández Mallo. De 16 a 20 h. Entrada gratuïta.

“Implosió (cel·lular) vista per Bernardí Roig”. 13 de maig a les 19 h. Entrada gratuïta. Imprescindible reservar a artistica01@esbaluard.org.

Projecció del documental sobre Pilar Montaner de Sureda *La pintora sense rostre*, dirigit per Luis Ortas i Jaume Carrió. 16 de juny a les 20 h. Entrada gratuïta. Presenta Luis Ortas.

Activitat de *finissage* amb Germán Sierra, escriptor espanyol de la Generació Nocilla o Afterpop i investigador en bioquímica i biologia molecular. Conferència sobre l'art i les duplicacions cel·lulars. 11 de setembre a les 19 h. Entrada gratuïta. Imprescindible reservar a programesbaluard@gmail.com

Dates de l'exposició: 31/01/2015-20/09/2015

Horaris del museu:

Dimarts a dissabte de 10 a 20 h.

Diumenge de 10 a 15 h.

Dilluns tancat

ESBALUARD | museu d'art modern
i contemporani de palma

IMPLOSIÓ (CEL·LULAR)

Carte blanche a Agustín Fernández Mallo

1

En el segle XXI, la reflexió al voltant de la còpia, el doble i la duplicació reapareix en les arts i en les ciències amb una força que creïem perduda, o potser superada. En contra del que a la segona meitat del segle XX va postular el pop, sabem ja que res no és copiable de cap manera. També en contra del que fa més d'un segle enre havia postulat el moviment romàntic, res no és absolutament original. Avui en dia, gràcies al pensament complex, se'ns fa més clar que l'evolució, tant en les arts com en les ciències, es realitza mitjançant còpies a les quals introduïm errades (còpia + error). Si aquests errors esdevenen canvis positius, una societat consensua que la mutació efectuada fa una passa endavant, digna de conservar.

I és que ha estat en aquesta primera part del segle XXI que s'han reobert els debats culturals sobre què pot ser o no pot ser duplicat i, en darrer terme, quin significat cospa per a nosaltres la còpia; noves configuracions del tema clàssic del mirall. I aquestes preguntes, estimulades per una societat inquieta, complexa i en xarxa, s'obren en tota mena de fronts. És difícil trobar un centre d'art que en algun moment dels darrers 10 anys no hagi programat alguna exposició amb la còpia, la rèplica o la duplicació com a objecte de reflexió. També és avui que al camp de les ciències aplicades, reflexions ètiques anteriors al voltant de, per exemple, les clonacions, passen a un estadi pràctic i prenen forma en polítiques i aparat legal que, segons els casos, les potencien o inhibeixen. O què es pot dir dels així anomenats mons paral·lels, tema clàssic de la ciència ficció sobre el qual aquesta branca de la física teòrica coneguda com a cosmologia ha començat a pensar seriosament. Sembla que l'ensurt i el problema que se li va plantejar a Narcís quan es va mirar en les aigües del riu per veure's duplicat no s'ha diluït encara. No oblidem que el segle

XXI s'inaugura de manera efectiva amb la caiguda del símbol i l'exemple paradigmàtic de la duplicació: les Torres Bessones.

2

«Implosió (cel·lular)» planteja un recorregut a través de l'obra ja existent a Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, reordenada a fi de contribuir avui a aquestes reflexions de la duplicació. Així doncs, prenent com a eco bàsic de l'existència de vida el cycle mitjançant el qual una cèl·lula es duplica, el visitant entrarà a l'exposició i immediatament veurà que en un fotograma perdut d'una pel·lícula de principis del segle XX, *El secreto de la Pedriza*, apareix, precisament, el lloc en què ara com a visitant es troba: Es Baluard quan encara no era Es Baluard. Un text, inscrit *ad hoc* en aquesta pantalla, li diu: *Vostè És Aquí*. De sobte, a imatge i semblança de les cèl·lules, el visitant es duplica en dos organismes iguals però distints: el visitant es troba en dos llocs al mateix temps: dins i fora de la pel·lícula, dins i fora de la narració del cel·luloide. Dit en poques paraules, en una pel·lícula de cinema mut i en un museu del segle XXI.

La bretxa que obre aquella duplicació anuncia ja les diferents lectures temporals i espacials de les obres que van del segle XIX al XXI que el recorregut li anirà mostrant. En aquest itinerari l'acompanyaran distintes cartel·les d'*El secreto de la Pedriza*, amb els seus textos i diàlegs, i impreses en folis estratègicament ubicats sota determinades obres, cartel·les que actuaran de fil i lectura paral·lela i descontextualitzada i que creiem rica de les obres de l'exposició.

El visitant, després d'haver seguit la cronologia habitual de l'art del segle XX, arribarà al final de l'itinerari, on es reuneixen tres obres d'èpoques i espais en aparença incompatibles. Apareix aquí l'anomalia, el moment en el qual la duplicació de la cèl·lula i la seva mort arriben a la fi: la tragèdia que en tots els ordres socials, polítics i artístics va significar l'esfondrament de les Torres Bessones.

Així el bou obert en còrpora de Bernardí Roig, des de la panxa del qual es despenyen tubs fluorescents com edificis caiguts; vísceres que algun dia varen emetre llum i que ara ja no en fan.

Així els 8 plats de ceràmica de Picasso, amb les 8 fases d'una corrida de toros que són 8 fases del procés cel·lular: el que hi ha entre la vida i la mort.

I així el visionari i premonitori quadre pintat cap al 1910 per Pilar Montaner de Sureda, en el qual dues dones gairebé idèntiques tal vegada com dues torres bessones, esperaven ja, pacients, submises, a la porta de casa seva, el nuvi que, ara ja ho sabem, mai no arribà.

3

Però el cycle cel·lular mai no mor del tot, tan sols se n'ha de cercar el lloc de l'explosió i el renaixement. Explorar, caminar. El visitant es desplaçarà a fora, més enllà de l'espai museístic, concretament a la coberta de l'edifici, on en una de les antigues torretes de vigilància veurà que no només és aquest el lloc en el qual al principi del seu recorregut una fletxa li havia indicat, *Vostè És Aquí*, sinó que a l'interior d'aquesta torreta de vigilància, convertida per Jaume Gual en una *càmera obscura* improvisada, trobarà la cèl·lula primordial, la cèl·lula bàsica de la visió des de la qual l'art del segle XXI parteix de nou. Els comptadors de la creació de realitat es posen a zero.

A tots els indrets del planeta, i dins tota cèl·lula, hi ha un Narcís que ara mateix es copia a si mateix.

Agustín Fernández Mallo

